

संघ, संस्था दर्ता तथा नवीकरण निर्देशिका, २०७६

प्रस्तावना:

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (४) (ठ) मा व्यवस्था भए बमोजिम गंगाजमुना गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सामाजिक, आर्थिक, साहित्यिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारिरिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी सामाजिक गैर नाफा मुलक संस्थाहरूको स्थापना तथा दर्ता गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्थित गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

स्थानीय तहको प्रशासकीय कार्यविधि ऐन, २०७५ को दफा ४ को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कार्यपालिकाले यो निर्देशिका बनाई लागू गरेको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस निर्देशिकाको नाम [संघ, संस्था दर्ता तथा नवीकरण निर्देशिका २०७६] रहेको छ ।
(२) यो निर्देशिका कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मिति देखि प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा:—
 - (क) [संस्था] भन्नाले सामाजिक, आर्थिक, साहित्यिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारीरिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी, सामाजिक, गैर नाफा मूलक कार्यहरूको विकास एवं विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघ संस्था क्लव मण्डल परिषद अध्ययन केन्द्र, समूह आदि सम्भन्नु पर्नेछ सो शब्दले मेत्री संघ समेतलाई जनाउछ ।
 - (ख) [गाउँपालिका] भन्नाले गंगाजमुना गाउँपालिकालाई सम्भन्नु पर्दछ ।
 - (ग) [प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत] भन्नाले गंगाजमुना गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लाई सम्भन्नु पर्दछ ।
 - (घ) [कार्यालय] भन्नाले गंगाजमुना गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्भन्नु पर्दछ ।
 - (ङ) [सम्बन्धित शाखा] भन्नाले कार्यालयको प्रशासन शाखा सम्भन्नु पर्दछ ।
 - (च) [प्रबन्ध समिति] भन्नाले संस्थाको विधान अनुसार गठन भएको प्रबन्ध समिति सम्भन्नु पर्दछ ।
३. **दर्ता नगरी संस्था खोल्न नहुने:** यस निर्देशिका बमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि संस्था स्थापना गर्न हुदैन ।
४. **संस्थाको दर्ता र नवीकरण:** (१) गंगाजमुना गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संस्था स्थापना गर्न चाहने कुनै सात जना वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरूले संस्था सम्बन्धी देहायका विवरण खुलाई संस्थाको विधानको एक प्रति र गाउँपालिकाले निर्धारण गरेको दस्तुर सहित अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा कार्यालय प्रमुख समक्ष निवेदन दिनुपर्छ ।
 - (क) संस्थाको नाम
 - (ख) उद्देश्यहरू,
 - (ग) प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूको नाम, ठेगाना र पेशा,

- (घ) आर्थिक श्रोत,
- (ङ) कार्यालयको ठेगाना,
- (च) संस्थाको विद्यान ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले आवश्यक जांचबुझ गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा एक हप्ताभित्र तोकिएको शुल्क लिई अनुसूची-२ बमोजिमको दर्ता कितावमा संस्था दर्ता गरी प्रमाण पत्र दिईनेछ ।

(३) दफा (२) बमोजिम दर्ता कितावमा संस्था दर्ता गरे पश्चात अनुसूची ३ बमोजिम तोकिएको ढांचामा प्रमाणपत्र दिइनेछ ।

(४) गंगाजमुना गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा दर्ता भई संचालनमा रहेका प्रत्येक संस्थाले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र नवीकरण गरिसक्नुपर्नेछ । यदि ३ महिनाभित्र नवीकरण गरेमा नवीकरण शुल्कको सत प्रतिशत थप शुल्क लिई चैत्र मसान्त भित्र नवीकरण गरिनेछ । चैत्र मसान्त भित्र पनि नवीकरण नगरेमा दर्ता नगरेमा दर्ता खारेज हुनेछ ।

५. **संगठित संस्था मानिने:** (१) यस निर्देशिका अन्तर्गत दर्ता भएका प्रत्येक संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो छुट्टै छाप हुनेछ ।

(२) संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र बेचबिखन गर्न सक्नेछ ।

(३) संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर लाग्नेछ ।

६. **संस्थाको सम्पत्ति:** (१) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारीलगायत कुनै व्यक्तिको संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा कार्यालय त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने, कब्जा गर्ने वा रोक्का राखेबाट जफत गरी संस्थालाई फिर्ता बुझाई दिनसक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी कार्यालयले गरेको कार्यवाहीमा चित्त नबुझेमा चित्त नबुझने व्यक्तिले प्रचलित कानूनले तोके बमोजिम पुनरावेदन गर्नसक्नेछ ।

७. **यस कार्यविधि जारी हुनु भन्दा अघि दर्ता नभई स्थापना भएका संस्थाले दर्ता गर्ने:** यो निर्देशिका प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता नभई स्थापित भई संचालनमा रहेका संस्थाले पनि यो निर्देशिका प्रारम्भ भएको मितिले ३ महिनाभित्र यसै बमोजिम दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

८. **संस्थाको उद्देश्यहरू हेरफेर:** (१) संस्थाको उद्देश्यहरूमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा संस्थालाई अन्य कुनै अर्को संस्थामा गाभ्न उचित देखेमा संस्थाको प्रबन्ध समितिले तत्सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनु पर्नेछ ।
- (२) साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरूले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिने छ । तर सो प्रस्ताव लागु गर्न कार्यालयको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।
९. **हिसाबको विवरण पठाउनुपर्ने:** प्रबन्ध समितिले सामाजिक परीक्षण गरी आफ्नो संस्थाको हिसाबका विवरण लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन सहित प्रत्येक वर्ष कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।
१०. **हिसाब जाच गर्ने:** (१) कार्यालयले आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाब कार्यालयको अधिकारप्राप्त व्यक्तिबाट जाच गराउन सक्नेछ ।
- (२) हिसाब जाच गर्ने अधिकारीले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ संस्थाको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।
- (३) हिसाब जाच गर्ने अधिकारीले कार्यालयले तोकिएको म्यादभित्र हिसाब जाचको प्रतिवेदन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई पेश गर्नुपर्नेछ । र सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको, नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको देखिन आएमा गाउँ कार्यपालिकाको बैठकले सो को असुल उपर गर्न गराउन आदेश दिनेछ ।
११. **दण्ड सजाय:** (१) दफा (३) बमोजिम कार्यालयमा दर्ता नगराई संस्था स्थापना गरेमा वा दफा ७ बमोजिम दर्ता नगरी संस्था संचालन गरेमा त्यस्ता संस्थाको प्रबन्ध समितिको सदस्यहरूलाई कार्यालयले जनही दश हजार रूपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।
- (२) दफा (९) बमोजिम हिसाबको विवरण नपठाएमा प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूलाई जनही तीन हजार रूपैया सम्म जरिवाना गर्ने सक्नेछ । तर कुनै सदस्यले दफा ९ उल्लंघन हुन नदिन सकभर प्रयत्न गरेको थियो भन्ने सन्तोषजनक प्रमाण पेश गर्न सकेमा निजलाई दण्ड सजाय गरिने छैन ।
- (३) दफा (१०) को उपदफा (२) बमोजिम हिसाब जाच गर्ने सम्बन्धित अधिकार वा पदाधिकारीले मागेको विवरण तथा कागजातपत्र वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी सदस्य वा कर्मचारीलाई कार्यालयले एक हजार रूपैयासम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।
- (४) दफा (८) बमोजिम कार्यालयको पूर्व स्वीकृति नलिई संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को संस्थासँग गाभेमा वा संस्थाले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकुल हुनेगरी

काम कारवाही गरेमा र कार्यालयले दिएको निर्देशन पालना गरेमा कार्यालयले त्यस्तो संस्थाको दर्ता निलम्बन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१२. **पुनरावेदन:** दफा (११) बमोजिम कार्यालयले गरेको अन्तिम निर्णय उपर ३५ दिन भित्र तोकिएको अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।
१३. **संस्थाको विघटन र त्यसको परिणाम:** (१) संस्थाको विधान बमोजिम कार्यालय संचालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवश विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको जायजेथा यस कार्यालयमा सर्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको संस्थाको दायित्वको हकमा संस्थाको जायजेथाले थामेसम्म त्यस्ता दायित्व गाउपालिकाले व्यहोर्नेछ ।
१४. **अधिकार प्रत्यायोजन:** यो निर्देशिका कार्यन्वयनको लागी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृतस्तरको कर्मचारीलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
१५. **अन्य नेपाल ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्ने:** कुनै संस्थाको दर्ता वा स्थापना गर्ने सम्बन्धमा अर्को नेपाल ऐनमा छुट्टै व्यवस्था भएकोमा यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि त्यस्तो संस्था सोही ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्नेछ ।
१६. **खारेज र बचाउ:** (१) संघीय वा प्रदेशिक व्यवस्थापिकाले निर्माण गरेको कानुन विपरीत भएका दफा सोही अनुसार खारेज वा परिमार्जन हुनेछन ।
(२) यस कानुनलाई प्रतिस्थापन हुने गरी अर्को कानुन बनेर लागु नभएसम्म यसै निर्देशिका अनुसार भए गरेको मानिन्छ ।

अनुसूची १
दफा ४ को उपदफा (१) सभ सम्बन्धित
निवेदन पत्रको ढाँचा

श्रीमान प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतज्यू
गंगाजमुना गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
फुलखर्क, धादिङ्ग ।

विषय: संस्था दर्ता गरिदिनु हुन ।

महोदय,

हामीले सम्बन्धी संस्था
खोल्न चाहेकोले संस्था दर्ता तथा नवीकरण निर्देशिका, २०७६ बमोजिम संस्था दर्ता गर्नको
लागि देहायको विवरण खुलाई निवेदन पेश गरेका छौं । साथै प्रस्तावित संस्थाको विधानको
१ प्रति पनि यसैसाथ संलग्न गरिएको छ ।

विवरण:

१. संस्थाको नाम, ठेगाना:

२. संस्थाको उद्देश्य:

(क)

(ख)

(ग)

३. प्रवन्ध समितिका सदस्यहरूको

सि.नं.	नाम, थर	ठेगाना	पेशा
१			
२			
३			

४. आर्थिक श्रोत:

५. संलग्न कागजातहरू :

१. संस्थाको विधान

२. वडा कार्यालयको सिफारिस

३. सञ्चालन समितिको पदाधिकारीहरू प्रत्येकको नागरिकताको प्रतिलिपि

४. संस्थाको छापको नमूना

निवेदकको

हस्ताक्षर:

निवेदकको नाम, थर:

सम्पर्क नं.:

मिति:

अनुसूची-२
दफा ४ को उपदफा (२) सगल सम्बन्धित
संस्था दर्ता कितावको ढांचा

दर्ता नं.	दर्ता मिति	संस्थाको नाम र ठेगाना	संस्थाको उद्देश्य/कार्यक्षेत्र	संस्थाको पदाधिकारी एवं सदस्यहरूको नाम,	ठेगाना

अनुसूची-३
दफा ४ को उपदफा (३) सगु सम्बन्धित
संस्था दर्ता प्रमाण-पत्रको ढांचा

स्थानीय सरकार
गंगाजमुना गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
फुलखर्क, धादिङ्ग

प्रदेश नं. ३, नेपाल

संस्था दर्ता प्रमाण-पत्र

संस्था दर्ता नं.....

श्री अध्यक्ष/सचिव

.....।

..... संस्थालाई संस्था दर्ता तथा
नवीकरण निर्देशिका, २०७६ को दफा ४ बमोजिमसाल.....
महिना.....गतेमा यस कार्यालया दर्ता गरी यो प्रमाण-पत्र दिइएको छ ।

दर्ता गर्ने अधिकारीको

दस्तखतः

नाम, थरः

पदः

मितिः

नवीकरण तालिका

नवीकरण गरेको मिति	दर्ताको प्रमाण-पत्र बहाल रहने अवधि	नवीकरण दस्तुर, रसिन नं.	नवीकरण गर्ने अधिकारीको दस्तखत

अनुसूची ४
दफा ४ को उपदफा (३) सगु सम्बन्धित

स्थानीय सरकार
गंगाजमुना गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
फुलखर्क, धादिङ्ग

प्रदेश नं. ३, नेपाल

संस्था दर्ता प्रमाण-पत्र

संस्था दर्ता नं.....

श्री अध्यक्ष/सचिव

.....।

..... संस्थालाई संस्था दर्ता तथा
नवीकरण निर्देशिका, २०७६ को दफा ४ बमोजिमसाल.....
महिना.....गतेमा यस कार्यालया दर्ता गरी यो प्रमाण-पत्र दिइएको छ ।

दर्ता गर्ने अधिकारीको

दस्तखतः

नाम, थरः

पदः

मितिः

